

**Oversikt over tilgjengelige
kompetansepakker i nettressursen
for Kultur for læring og L&P**

Ved behov for tilgang kan det sendes en mail til
sigrid.nordahl@inn.no eller lars.myhr@inn.no

Innhold

Kompetansepakker for skole	3
<i>Bruk av kartleggingsresultater i skolen .....</i>	3
<i>Pedagogisk analyse i skolen .....</i>	4
<i>Relasjonsbasert klasseledelse .....</i>	5
<i>Motivasjon og tro på seg selv .....</i>	6
<i>Profesjonelle læringsfellesskap .....</i>	7
<i>Spørsmål og interaksjon i klasserommet .....</i>	8
Kompetansepakker for barnehage	9
<i>Bruk av kartleggingsresultater for barnehagen .....</i>	9
<i>Bruk av kartleggingsresultater i forbedringsarbeid .....</i>	10
<i>Kompetansepakke for gruppeledere i barnehagen (KFL) .....</i>	11
<i>Pedagogisk analyse for alle ansatte i barnehagen (KFL) .....</i>	12
<i>Ledelse av forbedringsarbeidet og bruk av data (L&P) .....</i>	13
<i>Gruppeledere i barnehagen (L&P) .....</i>	15
<i>Pedagogisk analyse for barnehagen (L&P) .....</i>	17
<i>Pedagogisk analyse for barnehagen, del 2 (L&P) .....</i>	18
<i>Gode rutinesituasjoner i barnehagen .....</i>	19

Kompetansepakker for skole

Bruk av kartleggingsresultater i skolen

Målgruppe: Skolens ledelse

Utarbeidet av: Thomas Nordahl, SePU, Høgskolen i Innlandet

Moduler: 4 for skolens ledelse

Tidsbruk: 4 gruppemøter

Prosjektet Kultur for læring ble innledet med en kartleggingsundersøkelse om læring og læringsmiljø. Dere skal i denne kompetansepakken arbeide med temaet «Bruk av kartleggingsresultater i skolen». Kompetansepakken er laget for skoleledere i grunnskolen som ønsker mer kunnskap om hvordan resultater fra ulike undersøkelser kan brukes for å forbedre undervisningen, læringsmiljøet og elevenes læringsutbytte.

Læringsmål:

Når arbeidet med dette tema er ferdig er målet at:

- Deltagerne har kunnskap om grunnleggende statistiske analyser, og kan bruke denne kunnskapen på egne data.
- Deltagerne skal ha både ferdigheter og kunnskaper for å analysere kartleggingsresultater opp mot skolens undervisning og læringsmiljø.
- Deltagerne skal kunne utvikle forskningsbaserte pedagogiske tiltak på bakgrunn av analysen av kartleggingsresultater.
- Deltagerne skal ha kunnskap om hvordan forskningsbaserte pedagogiske tiltak kan implementeres på skolen.
- Deltagerne skal kunne utvikle en plan for evaluering og igangsetting av nye tiltak.

Pedagogisk analyse i skolen

Målgruppe: Lærere og ansatte i skolen

Utarbeidet av: Thomas Nordahl, SePU, Høgskolen i Innlandet

Moduler: 1 for skolens ledelse, og 4 for lærere

Pedagogisk analyse innebærer å beskrive og analysere utfordringer ved egen skole, samt å arbeide med tiltak og evaluering. Hensikten med pedagogisk analyse er å forbedre elevenes læringsmiljø og læringsutbytte. Dette er en kompetansepakke for hele skolen.

Læringsmål:

Når arbeidet med dette tema er ferdig er målet at:

- Deltagerne har kunnskap om sosiale systemer og kan anvende denne kunnskapen i analyser av egen praksis.
- Deltagerne skal ha både ferdigheter og kunnskaper for å analysere kartleggingsresultater opp mot skolens undervisning og læringsmiljø.
- Deltagerne skal kunne utvikle forskningsbaserte pedagogiske tiltak på bakgrunn av analysen.
- Deltagerne skal ha kunnskap om hvordan forskningsbaserte pedagogiske tiltak kan implementeres på skolen.
- Deltagerne skal kunne utvikle en plan for evaluering og igangsetting av nye tiltak.

Relasjonsbasert klasseledelse

Målgruppe: lærere og ansatte i skolen

Utarbeidet av: Thomas Nordahl, Kjersti Håland og Mette Marit Jenssen, SePU,
Høgskolen i Innlandet

Moduler: 1 for skolens ledelse, og 6 for lærere inkludert pedagogisk analyse

Tidsbruk: ett skoleår

Relasjonsbasert klasseledelse kan forstås som lærerens ledelse av undervisning og av elevfellesskap. Denne ledelsen er ifølge internasjonal forskning en av de viktigste faktorene i forhold til elevenes trivsel og læringsutbytte. Lærere som innehar denne kompetansen ser ut til å lykkes uansett fag og læringsarena, og det bidrar både til økt læringsutbytte for elevene og en noe enklere hverdag for læreren. Kompetansepakken er utviklet for kollektiv kompetanseutvikling ved skoler som ønsker mer kunnskap om relasjonsbasert klasseledelse.

Læringsmål:

Når arbeidet med kompetansepakken er ferdig, er målet at:

- Deltagerne har kunnskap om relasjonsbasert klasseledelse og betydningen for elevers læring.
- Deltagerne har utviklet felles forståelse av hvordan relasjonsbasert klasseledelse henger sammen med faktorer i læringsmiljøet og undervisningens kvalitet.
- Deltagerne har utviklet sine ferdigheter i planlegging og gjennomføring av klasseledelse.
- Deltagerne kan anvende pedagogisk analyse knyttet til relasjonsbasert klasseledelse.

Motivasjon og tro på seg selv

Målgruppe: lærere og ansatte i skolen

Utarbeidet av: Terje Manger, Universitetet i Bergen, Kjersti Håland og Mette Marit Jenssen, SePU, Høgskolen i Innlandet

Moduler: 1 for skolens ledelse, og 5 for lærere inkludert pedagogisk analyse

Tidsbruk: ett skoleår

Motivasjon har avgjørende betydning for elevers læring. En av lærernes viktigste oppgaver er derfor å motivere elevene. Det er samtidig en av de vanskeligste oppgavene læreren har, fordi motivasjon er et komplekst fenomen som påvirkes av mange faktorer. Kompetansepakken er utviklet for kollektiv kompetanseutvikling ved skoler som ønsker mer kunnskap om elevers motivasjon og mestringstro.

Læringsmål:

Mål for arbeidet med kompetansepakken:

- Deltagerne har kunnskap om motivasjon, elevenes forventning til egen mestring og betydningen for elevers læring.
- Deltagerne har utviklet felles forståelse av sentrale faktorer som påvirker elevers motivasjon og mestringstro.
- Deltagerne har utviklet sine ferdigheter i ledelse av elevenes læring.
- Deltagerne kan anvende pedagogisk analyse knyttet til motivasjon og mestring

Profesjonelle læringsfellesskap

Målgruppe: lærere og ansatte i skolen

Utarbeidet av: Lars Qvortrup, DPU, Aarhus Universitet og Lars Arild Myhr, SePU, Høgskolen i Innlandet

Moduler: 1 for skolens ledelse, og 6 for lærere inkludert pedagogisk analyse

Tidsbruk: ett skoleår

Kompetansepakken er laget for lærere og deres skoleledere og handler om profesjonelle læringsfellesskap og kollegabasert observasjon for å forbedre elevenes læring. Det handler blant annet om hva profesjonelle læringsfellesskap er og hvordan disse kan bidra til å forbedre elevers læring. I denne sammenheng brukes observasjon som datagrunnlag samt i evalueringen av pedagogiske tiltak.

Læringsmål:

Mål for arbeidet med kompetansepakken:

- Få kunnskap om profesjonelle læringsfellesskap og hvordan dette kan bidra til bedre læring
- Bruke kollegabasert observasjon og tilbakemeldinger som støtte for å evaluere og forbedre læringsarbeidet.

Spørsmål og interaksjon i klasserommet

Målgruppe: lærere og ansatte i skolen

Utarbeidet av: Emilia Andersson-Bakken, OsloMet og Lars Arild Myhr, SePU, Høgskolen i Innlandet

Moduler: 1 for skolens ledelse, og 5 for lærere inkludert pedagogisk analyse

Tidsbruk: ett skoleår

Klasseromssamtaler er viktige fordi de kan fungere som brobyggere mellom elevers forskjellige oppfatninger, som stillas for elevers læring og utvikling, til å oppklare misforståelser, poengtere viktige fakta og mye mer. Forskjellige spørsmål fører til forskjellige typer tankevirksomhet hos elevene. Spørsmål er derfor et godt redskap i en lærers repertoar av undervisningsstrategier, og som lærer er det viktig å bevisstgjøre seg hvordan man bruker spørsmål i undervisningen. Kompetansepakken er utviklet for kollektiv kompetanseutvikling ved skoler som ønsker mer kunnskap om spørsmål og interaksjon i klasserommet.

Læringsmål:

Mål for arbeidet med kompetansepakken:

- Deltagerne har kunnskap om bruk av spørsmål og interaksjon, og betydningen for elevers læring.
- Deltagerne har utviklet felles forståelse av hvordan bruk av spørsmål og interaksjon henger sammen med faktorer i læringsmiljøet og undervisningens kvalitet.
- Deltagerne har utviklet sine ferdigheter i planlegging og gjennomføring av undervisning.
- Deltagerne kan anvende pedagogisk analyse knyttet til spørsmål og interaksjon i klasserommet.

Kompetansepakker for barnehage

Bruk av kartleggingsresultater for barnehagen

Målgruppe: Styrere og ledere i barnehagen

Utarbeidet av: Thomas Nordahl og Anne-Karin Sunnevåg, SePU, Høgskolen i Innlandet

Moduler: 4 for styrere og ledere

Tidsbruk: 4 gruppemøter

Kompetansepakken er laget for styrere som ønsker mer kunnskap om hvordan resultater fra ulike undersøkelser kan brukes til å forbedre barnehagens pedagogiske praksis på sentrale områder, slik at alle barn kan få realisert sitt potensial for læring og utvikling.

Læringsmål:

Når arbeidet med denne kompetansepakken er ferdig er målet at:

- Deltagerne har kunnskap om grunnleggende statistiske analyser, og kan bruke denne kunnskapen på egne data.
- Deltagerne skal ha både ferdigheter og kunnskaper for å analysere kartleggingsresultater opp mot barnehagens pedagogiske praksis.
- Deltagerne skal kunne utvikle forskningsbaserte pedagogiske tiltak på bakgrunn av analysen av kartleggingsresultater.
- Deltagerne skal ha kunnskap om hvordan forskningsbaserte pedagogiske tiltak kan implementeres i barnehagen.
- Deltagerne skal kunne utvikle en plan for evaluering og igangsetting av nye tiltak.

Bruk av kartleggingsresultater i forbedringsarbeid

Målgruppe: Barnehagemyndighet

Utarbeidet av: Thomas Nordahl og Anne-Karin Sunnevåg, SePU, Høgskolen i Innlandet

Moduler: 4 for barnehagemyndighet

Tidsbruk: 4 gruppemøter

Kompetansepakken er laget for at barnehagemyndighet skal ha samme kunnskap om bruk av kartleggingsresultater i forbedringsarbeid og verktøyet pedagogisk analyse som både styrere og ansatte i barnehagen.

Læringsmål:

Når arbeidet med denne kompetansepakken er ferdig er målet at:

- Deltagerne har kunnskap om grunnleggende statistiske analyser, og kan bruke denne kunnskapen på egne data.
- Deltagerne skal ha både ferdigheter og kunnskaper for å analysere kartleggingsresultater på kommunenivå.
- Deltagerne skal kunne utvikle forskningsbaserte pedagogiske tiltak på bakgrunn av analysen av kartleggingsresultater.
- Deltagerne skal ha kunnskap om hvordan forskningsbaserte pedagogiske tiltak kan implementeres i kommunen.
- Deltagerne skal kunne utvikle en plan for evaluering og igangsetting av nye tiltak.

Kompetansepakke for gruppeledere i barnehagen (KFL)

Målgruppe: Gruppeledere i barnehagen

Utarbeidet av: Anne-Karin Sunnevåg, SePU, Høgskolen i Innlandet

Moduler: 1 for ledelsen og 4 for gruppeledere inkludert pedagogisk analyse

Tidsbruk: 4 gruppemøter

I denne kompetansepakken skal barnehagelærere eller pedagogiske ledere som er tildelt rollen som gruppeleder for ansattes læringsgrupper gjennomføre en kompetanseheving i rollen som gruppeleder. Formålet med denne opplæringen er å gi faglig støtte i det å lede læringsgrupper av ansatte, få kunnskap om kommunikasjonsteori, gruppeprosesser og praktisk møteledelse.

Læringsmål:

Når arbeidet med denne kompetansepakken er ferdig er målet å:

- Ha kunnskap om ledelse av profesjonelle læringsfellesskap
- Ha kunnskap om ferdigheter i gruppeleders rolle og oppgaver
- Ha kunnskap om kommunikasjon i grupper
- Ha kunnskap og ferdigheter om pedagogisk analyse

Pedagogisk analyse for alle ansatte i barnehagen (KFL)

Målgruppe: alle ansatte i barnehagen

Utarbeidet av: Thomas Nordahl, SePU, Høgskolen i Innlandet, Line Skov Hansen, LSP, Aalborg universitet og Anne-Karin Sunnevåg, SePU, Høgskolen i Innlandet

Moduler: 1 for ledelsen og 4 for ansatte

Tidsbruk: 4 gruppemøter

I denne kompetansepakken skal ansatte arbeide med analyseverktøyet «Pedagogisk analyse». Pedagogisk analyse er et verktøy for å beskrive og analysere ulike sider ved barnehagens pedagogiske praksis, samt arbeide med tiltak og evaluering. Innholdet retter seg til barnehagelærere, pedagogiske ledere, fagarbeidere og assistenter og vil også være relevant for andre medarbeidere i barnehagen som arbeider med barna.

Hovedmålsettingen med bruken av verktøyet pedagogiske analyse er å utvikle et godt omsorgs- og læringsmiljø der det eksisterer hensiktsmessige betingelser for trivsel, læring og utvikling hos barna.

Læringsmål:

Når arbeidet med denne kompetansepakken er ferdig er målet at:

- Deltagerne skal ha kunnskaper og ferdigheter i å analysere utfordringer i egen pedagogiske praksis
- Deltagerne skal kunne utvikle forskningsbaserte pedagogiske tiltak på bakgrunn av analysen.
- Deltagerne skal ha kunnskap om hvordan forskningsbaserte tiltak kan implementeres i barnehagen.
- Deltagerne skal kunne utvikle en plan for evaluering og igangsetting av nye tiltak

Ledelse av forbedringsarbeidet og bruk av data (L&P)

Målgruppe: Styrere og ledere i barnehagen

Utarbeidet av: Thomas Nordahl, SePU, Høgskolen i Innlandet, Line Skov Hansen, LSP, Aalborg universitet og Anne Kostøl, SePU, Høgskolen i Innlandet

Moduler: 8 for styrere og ledere

Tidsbruk: 8 gruppemøter

I denne kompetansepakken skal dere arbeide med temaet "Ledelse av forbedringsarbeid og bruk av data som grunnlag for forbedring". Temaet henvender seg til styrere i barnehager som ønsker mer kunnskap om hvordan de best mulig kan initiere og implementere forbedringsarbeid og hvordan data kan anvendes i dette arbeidet.

Læringsmål ledelse av forbedringsarbeid:

Når arbeidet med dette tema er ferdig er målet at:

- Deltagerne har kunnskap om betydningen av leders rolle i forbedringsarbeid.
- Deltagerne skal kunne lede endringsprosesser.
- Deltagerne har innsikt og ferdigheter i hvordan bygge kollektiv kapasitet og kultur for endring.
- Deltagerne skal kunne utvikle gode profesjonelle læringsfellesskap.
- Deltagerne har oversikt og kunnskap om de ulike fasene i forbedringsarbeid.
- Deltagerne har kunnskap om strategier for implementering og kan utarbeide implementeringsplaner.

Læringsmål for bruk av kartleggingsresultater:

Når arbeidet med dette tema er ferdig er målet at:

- Deltagerne har kunnskap om grunnleggende statistiske analyser, og kan bruke denne kunnskapen på egne data.
- Deltagerne skal ha både ferdigheter og kunnskaper for å analysere resultater fra spørreundersøkelsene opp mot barnehagens læringsmiljø og barnas trivsel, læring og utvikling.
- Deltagerne skal kunne utvikle forskningsbaserte pedagogiske tiltak på bakgrunn av analysen av resultatene.

- Deltagerne skal ha kunnskap om hvordan forskningsbaserte pedagogiske tiltak kan implementeres i barnehagen.
- Deltagerne skal kunne utvikle en plan for evaluering og igangsetting av nye tiltak.

Gruppeledere i barnehagen (L&P)

Målgruppe: gruppeledere i barnehagen

Utarbeidet av: Thomas Nordahl, SePU, Høgskolen i Innlandet, Line Skov Hansen, LSP, Aalborg universitet og Anne Kostøl, SePU, Høgskolen i Innlandet

Moduler: 8 for gruppeledere

Tidsbruk: 8 gruppemøter

Formålet med denne opplæringen er å gi dere faglig støtte til å lede LP-gruppene og avklare forventninger rundt gruppelederrollen. Gjennom arbeidet med modulene skal du som gruppeleder få kunnskap om praktisk møteledelse, det å sikre lojalitet til LP-arbeidet samt kommunikasjonsteori og gruppeprosesser.

Læringsmål for gruppeleders oppgaver og rolle:

Mål for arbeidet med dette temaet er:

- Deltagerne har kunnskap om betydningen av gruppeleders rolle i ledelse av profesjonelle læringsfellesskap.
- Deltagerne har innsikt og ferdigheter i hvordan profesjonelle læringsfellesskap kan bidra til profesjonsutvikling.
- Deltagerne skal kunne lede LP-grupper i form av gode profesjonelle læringsfellesskap.

Læringsmål for innføring i pedagogisk analyse:

Mål for arbeidet med dette temaet er:

- Deltagerne skal kjenne til de ulike fasene av pedagogisk analyse
- Deltagerne skal øve på formulering av utfordring/problemstilling samt målformulering
- Deltagerne skal arbeide med faser av analysemodellen, som handler om opprettholdende faktorer og de tre perspektiver.
- Deltagerne skal reflektere over utfordringer og potensialer i gruppens arbeide med pedagogisk analyse, samt rollen som gruppeleder.

Læringsmål for kommunikasjon i LP-grupper:

Mål for arbeidet med dette temaet er:

- Deltagerne skal få kunnskap om betydningen av datainformerte samtaler i LP-gruppene
- Deltagerne skal bli i stand til å reflektere over det kommunikasjonsmønsteret som etableres i gruppen, for slik å kunne endre dette dersom det hemmer arbeidet i gruppen.
- Deltagerne skal bli kjent med hvordan de ved hjelp av gode spørsmål kan være med å styre kommunikasjonen og skape refleksiv dialog i LP-gruppene.

Læringsmål for pedagogisk analyse av gruppelederrollen:

Mål for arbeidet med dette temaet er:

- Deltagerne skal oppleve støtte av hverandre, og bidra til økt kvalitet på arbeidet som gruppeleder ved å dele erfaringsbasert kunnskap.
- Deltagerne skal utvikle kvaliteten på arbeidet som gruppeleder ved å benytte pedagogisk analyse.

Pedagogisk analyse for barnehagen (L&P)

Målgruppe: alle ansatte i barnehagen

Utarbeidet av: Thomas Nordahl, SePU, Høgskolen i Innlandet, Line Skov Hansen, LSP, Aalborg universitet og Anne Kostøl, SePU, Høgskolen i Innlandet

Moduler: 4 for ansatte

Tidsbruk: 4-5 gruppemøter

Hovedmålsettingen med bruken av den pedagogiske analysemodellen er å etablere et godt læringsmiljø der det eksisterer hensiktsmessige betingelser for trivsel, læring og utvikling hos barna. Analysemodellen er et verktøy. Anvendelsen av analysemodellen skal bidra til utvikling av en kollektiv og endringsorientert kultur i den enkelte barnehage. Gjennom bruken av modellen skal den enkelte ansatte i samarbeid med andre utvikle kompetanse i å forstå sammenhengen mellom barns handlinger og ulike forhold i barnehagens læringsmiljø.

Læringsmål:

Når arbeidet med denne kompetansepakken er ferdig er målet at:

- Deltagerne skal ha kunnskap om sosial systemteori
- Deltagerne skal ha kunnskap om og anvende elementene i pedagogisk analyse

Pedagogisk analyse for barnehagen, del 2 (L&P)

Målgruppe: alle ansatte i barnehagen

Utarbeidet av: Thomas Nordahl, SePU, Høgskolen i Innlandet, Line Skov Hansen, LSP, Aalborg universitet og Anne Kostøl, SePU, Høgskolen i Innlandet

Moduler: 1 for ledelsen og 4 for ansatte

Tidsbruk: 4 gruppemøter

Pedagogisk analyse for barnehagen del 1 må være gjennomført før arbeidet med denne kompetansepakken starter.

I denne kompetansepakken skal det arbeides videre med pedagogisk analyse. Pedagogisk analyse innebærer å beskrive og analysere utfordringer i barnehagen, samt arbeide med tiltak og evaluering. Innholdet retter seg til barnehagelærere, fagarbeidere og assistenter og vil også være relevant for andre medarbeidere i barnehagen som arbeider med barna.

Læringsmål:

Når arbeidet med denne kompetansepakken er ferdig, er målet at:

- Deltagerne skal ha kunnskaper og ferdigheter i å analysere utfordringer i egen pedagogiske praksis.
- Deltagerne skal kunne utvikle forskningsbaserte pedagogiske tiltak på bakgrunn av analysen.
- Deltagerne skal ha kunnskap om hvordan forskningsbaserte tiltak kan implementeres i barnehagen og deltakerne skal prøve ut de nye tiltakene i praksis.
- Deltagerne skal kunne utvikle en plan for evaluering.

Gode rutinesituasjoner i barnehagen

Målgruppe: alle ansatte i barnehagen

Utarbeidet av: May Britt Drugli, RKBU Midt-Norge og NTNU, Ann M. Gustavsen og Anne Kostøl, SePU, Høgskolen i Innlandet

Moduler: 1 for barnehagens ledelse og 5 for ansatte inkludert pedagogisk analyse

Tidsbruk: ett barnehageår

Flere studier tyder på at kvaliteten på samspillet mellom personal og små barn er dårligere i rutinesituasjoner enn i lekesituasjoner (Degotardi, 2010). Det synes som om personalet i rutinesituasjoner ofte fokuserer mer på de praktiske sidene ved situasjonen, som å servere mat eller skifte bleie, enn på å utøve sensitivt og stimulerende samspill med barna, og at situasjonene derfor ofte blir unødig voksenstyrte

Læringsmål:

Etter arbeidet med kompetansepakken, er målet at:

- Dere som gruppe har hatt utbytte av deltagelsen i et profesjonelt læringsfellesskap med fokus på god samspillskvalitet i barnehagens rutinesituasjoner
- Dere har fått en forståelse av betydningen av at rutinesituasjonene omhandler noe mer enn det rent praktiske. Det vil si at disse situasjonene er viktige pedagogiske situasjoner.
- Dere har reflektert kritisk over organisering av og samspill i de ulike rutinesituasjonene i egen barnehage
- Dere har helt konkret jobbet med å utvikle en eller flere av rutinesituasjonene i egen barnehage med utgangspunkt i elementer for utviklingsfremmende samspill.